

Yttrande över remiss från Regeringskansliet, Justitiedepartementet, avseende betänkandet Bättre ansvarsfördelning – slutbetänkande av utredning om en översyn av vissa uppgifter som utförs av Polismyndigheten (SOU 2025:102)

Sammanfattning

Förslaget om överföring av tillståndsprövning, tillsyn och förelägganden till kommunerna innebär en betydande förändring av ansvarsfördelningen mellan stat och kommun. Lunds kommun delar uppfattningen att ett samlat kommunalt ansvar i berörda frågor är positivt, men konstaterar att förslaget medför några rättsliga och praktiska utmaningar som bör hanteras för att säkerställa att de ambitioner avseende rättssäkerhet, effektivitet och likvärdighet – vilka ligger till grund för förslaget – också uppnås i och med införandet av detsamma.

4 Vissa tillstånd enligt ordningslagen, 9.3 Analys av förslagets konsekvenser

En överföring av tillståndsprövning, tillsyn och förelägganden till kommunerna innebär att dessa åläggs nya förvaltningsuppgifter som idag inte omfattas av deras kompetensområde. Ett samlat ansvar på kommunal nivå kan dock anses vara principiellt positivt.

Flera av de tillstånd som föreslås överföras har en nära anknytning till tillsyn och förelägganden inom polisiära verksamhetsområden.

Kommunerna kommer även fortsättningsvis att behöva polisiära resurser och samverkan vid situationer som är ordningsstörande eller som kräver offentlig maktutövning. Det är därför tveksamt om förslaget medför någon väsentlig effektivisering för Polismyndigheten i dessa avseenden, eftersom dess medverkan i praktisk hantering kvarstår. Det bör även övervägas att införa en uttrycklig bestämmelse som ger kommunerna rätt att begära handräckning från Polismyndigheten, i likhet med regleringen i miljöbalken och annan speciallagstiftning.

Kompetensfrågan är central. Polismyndigheten besitter etablerad sakkunskap, medan uppgifterna för många kommuner kommer att utgöra en marginell verksamhet. För att säkerställa rättssäkerhet och effektivitet krävs därför långsiktig kompetensuppbyggnad och resursfördelning. Förslaget innebär att ingen statlig finansiering följer med uppgiftsoverföringen, utan kommunerna förutsätts finansiera verksamheten genom avgifter.

Lunds kommun vill med anledning av detta lyfta det faktum att kommunerna initialt måste investera i rutiner, bedömningsunderlag, vägledningar och kompetens. Utredningen redovisar inte om nuvarande avgiftsnivåer täcker självkostnaden, utan anger endast att variationer förekommer. Det är sannolikt att viss skattesubventionering finns i dagens system.

Om avgiftsfinansiering ska vara heltäckande riskerar avgifterna att bli oproportionerligt höga, vilket kan medföra negativa konsekvenser för enskilda liksom för den allmänna acceptansen. Avgiftsnivåerna kan därtill förväntas variera mellan kommunerna. Någon analys av förväntade avgiftsnivåer har inte genomförts i utredningen.

För att undvika kraftiga avgiftshöjningar till följd av förslaget bör staten därför överväga att tillföra statsbidrag under en övergångsperiod. Detta skulle minska risken för oskäligen kostnadsökningar för enskilda och bidra till en mer likvärdig och proportionerlig avgiftsstruktur, i enlighet med förslagets grundläggande intention.

Anders Almgren
Kommunstyrelsens ordförande